

Geneesmiddelmonografie Paracetamol

Doel

Doel van dit document is om voor paracetamol te onderbouwen in welke situaties enterale toediening een goed alternatief is voor intraveneuze (i.v.) toediening. Daarvoor is relevante (wetenschappelijke) informatie samengebracht. Enterale toediening is vaak duurzamer, veiliger, patiëntvriendelijker en goedkoper. Algemene achtergrondinformatie over de voordelen van enteraal toedienen is te vinden in de Leidraad 'liever enterale dan parenterale therapie'.

Beschikbare formuleringen

Paracetamol is beschikbaar als smelt-, kauw- en bruistablet, granulaat, drank, zetpil en infusievloeistof. Kijk in het Farmacotherapeutisch Kompas of de KNMP Kennisbank voor de actuele beschikbare formuleringen [1,2].

Mogelijkheid bewerken van orale formulering en toediening via sonde

Paracetamol tabletten kunnen in principe worden bewerkt en door het eten of via de sonde worden toegediend. Wanneer dit van toepassing is en welke toedieningsmethode daarbij geschikt is, staat beschreven in het lokale Handboek Enteralia/Oralia en op de KNMP Kennisbank [6].

Patiëntspecifieke factoren waarbij enterale toediening gecontra-indiceerd is

I.v.-toediening heeft over het algemeen de voorkeur bij een niets per os beleid, slikproblemen of verminderd bewustzijn zonder sonde. Daarnaast ook bij aantoonbare maagretentie of maaghevel, ernstige reflux, aanhoudend braken of ernstige misselijkheid, ileus met partiele obstructie of ontstekingen van het maagdarmkanaal zoals bij Crohn/colitis.

Farmacokinetische en farmacodynamische overwegingen

Biologische beschikbaarheid

Na orale toediening wordt paracetamol snel en voor 80% geabsorbeerd. De biologische beschikbaarheid na rectale toediening is vergelijkbaar met die na orale toediening [1].

Tijd tot maximale concentratie (T_{max}) per toedieningsroute

- T_{max} oraal: 30-120 minuten
- T_{max} rectaal: 2-3 uur
- T_{max} i.v.: binnen 15 minuten

Zowel na i.v. als orale toediening treedt de analgetische werking snel in [3].

Indicaties waarbij het effect van het geneesmiddel direct na toedienen moet intreden

Er is geen voorkeur voor i.v. boven orale toediening met betrekking tot snelheid van intreden van het effect.

Interacties op absorptieniveau

N.v.t.

Bijzonderheden

Het risico op het optreden van hypotensie is hoger bij i.v. toediening versus orale toediening [4].

Samenvatting van relevante literatuur

Er is een systematische review gepubliceerd waarin 14 studies zijn beschreven die de effectiviteit van i.v. versus oraal paracetamol vergelijken bij postoperatieve pijn. Er werd geen overtuigend bewijs gevonden voor een verschil in analgetische werking tussen i.v. en orale paracetamol op verschillende tijdstippen na de operatie. Op basis van deze review wordt geadviseerd om waar mogelijk paracetamol oraal te geven in plaats van i.v. [5].

Conclusie

Paracetamol kan bij vrijwel alle patiënten oraal of rectaal worden gegeven. Bij patiënten die een niets per os beleid hebben, kan rectale toediening van paracetamol worden overwogen. Bij deze beslissing moet wel meegenomen worden dat de Tmax bij rectale toediening flink langer is en dat het pijnstillend effect daardoor mogelijk later intreedt.

Bronnen

- [1] KNMP Kennisbank [Internet]. IM: Paracetamol. KNMP; Beschikbaar via: [Paracetamol | KNMP Kennisbank](#)
- [2] Farmacotherapeutisch Kompas [Internet]. Paracetamol. Zorginstituut Nederland; Beschikbaar via: <https://www.farmacotherapeutischkompas.nl/bladeren/preparaatteksten/p/paracetamol>
- [3] Hunfeld N, Tibboel D, Gommers D. The paracetamol challenge in intensive care: going green with paracetamol. *Intensive Care Med.* 2024 Dec;50(12):2182-4
- [4] Kelly SJ, Moran JL, Williams PJ, et al. Haemodynamic effects of parenteral versus enteral paracetamol in critically ill patients: a randomised controlled trial. *Anaesthesia* 2016;71:1153–62
- [5] Mallama M, Valencia A, Rijs K, et al. A systematic review and trial sequential analysis of intravenous vs. oral peri-operative paracetamol. *Anaesthesia* 2020; 76: 270–6
- [6] KNMP Kennisbank [Internet]. Oralía VTGM. KNMP; Beschikbaar via: [Oralía VTGM | KNMP Kennisbank](#)

Auteurs en versie

Auteur: Tom Jacobs, AIOS ziekenhuisfarmacie TergooiMC

Reviewers: Nicole Hunfeld, Ziekenhuisapotheker Erasmus MC en Milly Attema, Ziekenhuisapotheker Meander MC

Laatste update: 18-05-2025